

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ในยุครู้แจ้ง

ในขณะที่ยุโรปเผชิญปัญหาการขัดแย้งทางศาสนา ยุโรปมีการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น การค้นหาดินแดนใหม่ (ค.ศ. 1450-1750) ทำให้มีการติดต่อกับอารยธรรมอื่น ๆ และมีผลต่อการพัฒนาทางปัญญา นักประวัติศาสตร์ได้ขยายขอบเขตความสนใจของตนออกไป โดยไม่ได้สนใจประวัติศาสตร์ในวงแคบ ๆ เช่น ของรัฐชาติและนักประวัติศาสตร์อื่น ๆ ซึ่งสนใจเฉพาะเรื่องการเมืองและเรื่องศาสนา ตรงกันข้ามมีการสนใจทุกแง่มุมของอารยธรรม โดยขยายขอบเขตการสนใจในกิจกรรมมนุษย์แทบทุกด้าน นอกเหนือจากที่นักประวัติศาสตร์กลุ่มมนุษยนิยมได้วางรากฐานไว้

นอกจากการค้นหาดินแดนใหม่แล้ว ยังมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นผลงานของ กาลิเลโอ (ค.ศ. 1564-1642) นิวตัน (ค.ศ. 1642-1727) ค้นพบกฎแห่งความโน้มถ่วงและกฎคณิตศาสตร์ ทำให้ชาวยุโรปพยายามนำทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ของเขามาใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ ได้พยายามหาสูตรเพื่อให้สถาบันในสังคมมีความเรียบร้อย อิทธิพลของวิทยาศาสตร์ทำให้มนุษย์มองโลกในแง่ดี และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ทำให้ทำลายการตีความหมายของศาสนาที่เกี่ยวกับโลกและมนุษย์ วิทยาศาสตร์ยังมีอิทธิพลต่อความคิดทางปรัชญา ซึ่งเป็นผลงานของฟรานซิส เบคอน เรอเน เดส์การ์ต และจอห์น ลอค เบคอนเน้นในวิธีการอุปนัย ส่วนเดส์การ์ตเป็นผู้ลบล้างปรัชญาในอดีต¹ เขาเขียน Discourse on Method (ค.ศ. 1637) ให้ละความคิดที่เคยเรียนรู้มาให้หมด แล้วหาวิธีคิดใหม่ เขาเสนอให้สงสัยให้ทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อทุกอย่างไม่จริง ต้องมีความจริงสักอย่าง สิ่งนั้นคือความสงสัย เพราะเรากำลังสงสัย อะไรที่สงสัย คือตัวเราเป็นประธานความสงสัย ดังนั้นตัวเรามีจริง ปรัชญาของเขาเรียกว่า Cartesianism เขามีความรู้สึกดุญภูเขาประวัติศาสตร์ เขากล่าวว่าการศึกษาประวัติศาสตร์นั้น จริงอยู่มีส่วนช่วยผู้ศึกษาในเรื่องการใช้วิจารณ์ญาณ การอ่านหนังสือ ๆ นั้นเหมือนกับว่าได้สนทนากับคนที่มีคุณค่าในอดีต การสนทนากับมนุษย์ในศตวรรษอื่น ๆ ยังเปรียบเสมือนกับการท่องเที่ยวเรียนรู้ประเพณีของชาติอื่น เพื่อใช้ในการตัดสินใจประเพณีของเขา เพื่อเราจะได้ไม่คิดว่า สิ่งที่ตรงกันข้ามกับประเพณีของเราเป็นเรื่องตลกหรือไร้เหตุผล

¹ เดส์การ์ต (ค.ศ. 1596-1650) บิดาแห่งปรัชญาสมัยใหม่ได้รับการศึกษาจากพระเยซูอิต ชอบวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากเป็นวิชาที่มีความแน่นอนหลังจากพิสูจน์ด้วยเหตุผลแล้ว

ในความแน่นอนของข้อเท็จจริงมิได้เลย ประวัติศาสตร์นั้นเปรียบเสมือนการหลีกหนีจากความจริง การเรียนรู้อดีตดูเผิน ๆ มีประโยชน์ แต่เดส์การ์ตว่าแท้จริงไม่มีประโยชน์ การวิจารณ์ของ เดส์การ์ตกลับกระตุ้นให้มีการศึกษาประวัติศาสตร์มากขึ้น มีการปรับปรุงวิธีการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น นอกจากเดส์การ์ตแล้วก็มีจอห์น ลอค ซึ่งได้เสนอปรัชญาแนวใหม่มีรากฐานจากการทดลอง หรือความรู้ทุก ๆ สิ่งเกิดจากประสบการณ์ การสัมผัสสิ่งต่าง ๆ

ภายใน ค.ศ. 1700 ปรัชญาของเดส์การ์ตแพร่หลายไปทั่วยุโรป ในระหว่าง ค.ศ. 1715-1780 เป็นยุครู้แจ้ง ผู้ตั้งชื่อนี้คือ อิมมานูเอล คานต์ (ค.ศ. 1724-1804) ยุโรปยึดแนวคิดแห่งเหตุผล ผู้นำทางปัญญาเรียกว่า กลุ่มนักปราชญ์ เชื่อว่าอำนาจแห่งเหตุผลจะใช้ค้นพบกฎธรรมชาติใน จริยธรรม สังคม ศาสนา ศิลปะ เช่นเดียวกับการที่นิวตันประกาศว่าได้ค้นพบกฎแห่งฟิสิกส์และ ดาราศาสตร์ นอกจากนี้มีการต่อต้านประเพณี อำนาจหน้าที่ ความไม่รู้ในอดีต โดยเฉพาะ ในสมัยกลาง และโดยที่เดส์การ์ตดูถูกประวัติศาสตร์ ทำให้นักประวัติศาสตร์พยายามปรับปรุง วิธีการของประวัติศาสตร์ และขยายขอบเขตของประวัติศาสตร์ออกไป นักประวัติศาสตร์กลุ่ม นี้ได้ชื่อว่า นักประวัติศาสตร์กลุ่มเหตุผล

ในศตวรรษที่ 18 ประวัติศาสตร์ยังคงอยู่ในสาขาปรัชญาที่มุ่งสอนให้คนประพฤติดี นักประวัติศาสตร์ได้ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการวิเคราะห์วิจารณ์เอกสารและหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ในการเขียนประวัติศาสตร์ในฐานะนักปราชญ์ หมายคือการเขียนเพื่อรับใช้ความ เชื่อในยุครู้แจ้ง ซึ่งได้แก่ความเชื่อในธรรมชาติ เหตุผลและความก้าวหน้า นักประวัติศาสตร์ไม่ เขียนเพื่อยกยอนักปกครองหรือกษัตริย์

หัวข้อเรื่องของนักประวัติศาสตร์ยุครู้แจ้งนั้น มีการเขียนเรื่องการค้าอุตสาหกรรม ชีวิตในสังคม การพัฒนาทางวัฒนธรรม และความเกี่ยวพันของพลังเหล่านี้มากกว่าเขียนแต่ เรื่องการเมืองและศาสนาตามแบบเดิม มองเตสกีเออ วอลแตร์ และโรเบิร์ตสัน เขียนเกี่ยวกับ เอเชียและอเมริกา ซึ่งเป็นการดึงโลกทั้งโลกมาสู่วงการประวัติศาสตร์นิพนธ์ ความคิดที่ยึดยุโรป เป็นศูนย์กลางเป็นความคิดที่ล้าสมัย มีการสนใจมนุษย์ดั้งเดิมในอารยธรรมระยะแรก ๆ โดยที่ นักประวัติศาสตร์ใหญ่ ๆ ในยุคนี้ มีความสนใจกว้างขวางและเขียนเรื่องใหญ่ ทำให้มักใช้หลักฐาน

---

² René Descartes, *Discourse on Method* ed. by Alan Donagan *Philosophy of History* (New York: The Macmillan Co., 1965), p.43.

